

infoFAC59

FEDERACIÓ D'ATENEUS DE CATALUNYA. Pl. Víctor Balaguer, 5, 1r. 08003 Barcelona. Tel. 93 268 81 30. ateneus@ateneus.cat. www.ateneus.cat

EN PORTADA

LA 33 EDICIÓ DELS PREMIS ATENEUS OMPLE L'AUDITORI DEL DISSENY HUB DE BARCELONA

La iniciativa *La Peni...cal!*, del Teatre de La Peni; *The Pastorets, el musical*, del Centre Cultural i Recreatiu de Pineda de Mar; *el Cafè Continental, tertúlia jove*, de l'Ateneu Barcelonès; el cicle de cinema social *L'ull viu*, del Núria Social i el cicle *Memòria 2n* d'Associació Agitació Cultural de Ponent La Baula, entre els projectes premiats.

Dimarts **20 de desembre**, es va celebrar al **Disseny Hub** de Barcelona la **33a Gala dels Premis Ateneus**, en la qual es va lliurar **11 premis** corresponents a **5 categories**, a més del **Premi Honorífic** a l'**Acadèmia del Cinema Català** com a reconeixement per la seva tasca a l'hora d'acostar les produccions catalanes al territori a través del Cicle Gaudí, una xarxa de la qual formen part 20 ateneus d'arreu del país.

Mag Lari va ser l'encarregat de conduir una gala plena de màgia i humor, que va convertir l'esdeveniment en una festa per a les **més de 300 persones que hi van assistir**. L'auditori, ple de gom a gom, va demostrar un any més que la Federació d'Ateneus és un referent per l'associacionisme català, i que els Premis Ateneus són un dels actes més esperats de la temporada.

La gala va comptar amb la presència de diverses personalitats, com la directora general de Cultura Popular i Associacionisme Cultural, **Adelaida Moya**, que va adreçar

les següents paraules a l'auditori: «Els Premis Ateneus són un reconeixement a les propostes innovadores, a les entitats més antigues i als projectes joves. Un equilibri del tot indispensable que feu possible els ateneus», i es va comprometre a **donar suport en la reforma dels equipaments dels ateneus del país**, tot agraint la feina de la FAC en l'elaboració de l'*Estudi tècnic dels equipaments dels ateneus*.

El president de la Federació d'Ateneus, **Pep Morella**, va obrir la gala felicitant a tots els ateneus que han presentat candidatura en aquesta edició: **75 candidatures d'un total de 53 entitats**. El parlament del president va tenir un component reivindicatiu quan es va adreçar als membres de la Generalitat i el Parlament de Catalunya presents per **reclamar el 2% del pressupost per a la cultura**, «és necessari per poder tirar endavant projectes com els que veurem avui. Accions creatives i innovadores que marquen el ritme vital d'aquest país».

Foto: Toni Galitó

A FONTS

L'ESTUDI TÈCNIC DELS EQUIPAMENTS DELS ATENEUS

El gener del 2020, la Federació d'Ateneus de Catalunya va iniciar un informe sobre els equipaments dels ateneus amb l'objectiu de detectar les mancances que tenen aquestes entitats arreu del territori i determinar quines són les necessitats més importants, per donar-les a conèixer a les administracions públiques, a fi de sol·licitar ajudes específiques.

A l'estudi hi han participat **112 ateneus**, una xifra prou elevada per conèixer en profunditat l'estat actual de les entitats i identificar les **necessitats més rellevants dels seus espais físics**, mitjançant una visió que faci possible detectar el compliment de les normatives actuals i el seu correcte funcionament. A més, per tal de poder adreçar l'informe a les administracions corresponents, aquest s'ha dividit en dos estudis diferenciats, un global de les quatre províncies de Catalunya i un específic de Barcelona ciutat, donat que més d'un 50% de les entitats federades es troba en aquest territori.

Una de les conclusions destacades de l'informe és que els principals problemes a què s'enfronten els ateneus són el **compliment de normatives en termes de:**

- Accessibilitat
- Mesures davant del foc
- Climatització
- Insonorització
- Instal·lacions elèctriques
- Eficiència energètica

Per aquest motiu, de les 112 entitats participants, **63 disposen de la llicència d'activitats**, encara que 13 d'aquestes entitats tenen llicències antigues que no compleixen del tot les normatives actuals, i **18 entitats tenen llicència parcial**. Per tant, el 44% d'entitats no disposen de la llicència d'activitats, és a dir que 49 entitats no en tenen. Aconseguir aquesta llicència és l'objectiu principal que tenen totes les entitats, ja que un dels inconvenients de no tenir-ne són els **problemes a l'hora de rebre subvencions**.

Tot i això, són més les entitats que es troben en procés de realització d'estudis previs o amb estudis fets per iniciar les rehabilitacions dels seus equipaments, que les que no han iniciat aquest procés, i encara que l'estudi destaca la **gran complexitat que hi ha per resoldre el compliment de les normatives**, que impliquen grans reformes als edificis, **de les entitats visitades, 70 tenen fet algun projecte de reforma**.

Façana i espai exterior de l'Ateneu de Tàrraga

Entrada del Centre Moral d'Arenys de Munt

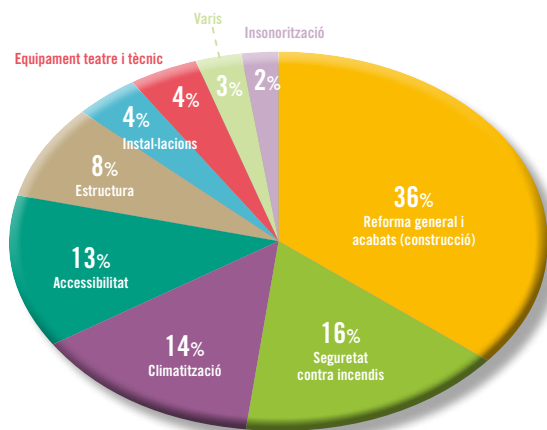
A FONTS

Cal tenir en compte que el cost d'un projecte executiu ja és elevat, i després cal fer la inversió de les obres. Alguns edificis que comencen sense tenir cap inversió, són edificis senzills, sense climatització i amb estats constructius acceptables. Uns altres són edificis de gran superfície amb catalogacions arquitectòniques i que requereixen, a banda d'adaptar-los a les normatives, un elevat manteniment per a la seva conservació.

D'altra banda, **les entitats que ja han fet alguna reforma per adaptar-se a les normatives, encara han de millorar alguns aspectes que no han sigut coberts amb aquesta**, unes mancances constructives que han de ser resoltes per garantir l'estabilitat dels edificis, a més de reduir consums energètics i oferir millors serveis a la comunitat. Hi ha també la necessitat de fer canvis com la **renovació de finestres, de bateries de lavabos, millores interiors i canvis d'espais** que puguin donar resposta a les noves necessitats que demana la població que forma part de les activitats d'una entitat.

Un cop visitats aquests equipaments, recollides les dades per diagnosticar l'estat en què es troben i avaluar les necessitats més urgents que ha detectat el coordinador de l'estudi, l'arquitecte **Edgar Malagón**, la suma aproximada de diners que s'ha calculat per a reformar-les és de **50 milions d'euros sense incloure IVA**. Tanmateix, aquest pressupost pot canviar segons la complexitat dels estudis de reformes específiques de cada entitat i de l'estat de deteriorament en què es troben, a més de les necessitats que volen cobrir. També, s'ha de pensar en els imprevistos que poden generar les reformes dels edificis.

DISTRIBUCIÓ DE LA INVERSIÓ SEGONS CAPÍTOL D'OBRA

Aquesta valoració ajuda a clarificar el punt on es troben les entitats a tot Catalunya i permet identificar-ne les carències més urgents. Tanmateix, **tots aquests processos d'adequació no poden ser resolts únicament per les entitats**, sobretot pels forts obstacles econòmics que suposen aquestes obres, i és per això que **la FAC ja ha iniciat els tràmits per donar a conèixer a l'Administració l'estat actual d'aquestes entitats**, buscant l'ajuda i el suport necessaris perquè els ateneus puguin continuar treballant per la cultura i pel país.

Teatre dels Lluïsos d'Horta

Façana de la Societat Unió Gandesana

PROJECTES I ACTIVITATS

ELS ATENEUS SOM ESSENCIALS!

TROBADES TERRITORIALS ELS ATENEUS SOM ESSENCIALS!

El 8 d'octubre es va iniciar el **segon cicle de debats** *Els ateneus som essencials!*, que en aquesta edició ha tractat **sobre premsa local i comarcal**.

Les trobades han constatat d'una primera part per conèixer el funcionament dels mitjans de comunicació de proximitat i cercar sinergies per aconseguir més ressò dels projectes i activitats dels ateneus, i una segona, en què s'ha explicat la nova organització territorial de la FAC.

Els debats acabaran amb les trobades de la **DT Barcelonès**, a **Ateneu de Cultura Popular de L'Hospitalet** (14/01), amb la participació de **Francisco Javier Rodríguez**, periodista del grup de diaris metropolitans **Línia** i responsable de les edicions de L'Hospitalet i Baix Llobregat, i **Marta Casals**, redactora i presentadora d'*Informatius* de **Betevé**, i el debat de la **DT Terres de Ponent–Alt Pirineu** a **l'Orfeó Lleidatà** (20/01), amb la participació d'**Anna Gómez**, sotsdirectora del diari **Segre**.

FORMACIONS

NOVES DATES PEL TALLER SOBRE ARXIS D'ENTITATS CULTURALS

Després de la bona acollida de les primeres sessions del **taller sobre arxius d'entitats i associacions culturals**, celebrades el 12 de juliol a l'Arxiu Comarcal del Maresme, i el 12 de novembre al Casino Prado de Sitges, la **Federació d'Ateneus de Catalunya**, l'**Institut Ramon Muntaner** i la **Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana** hem organitzat **noves sessions pel 2023**, dirigides a totes les **entitats culturals que tinguin un fons documental**.

L'objectiu del taller és **facilitar les eines de suport** perquè els fons documentals rebin un **primer tractament bàsic** i evitar la pèrdua de documents i/o informació. Les dates confirmades són: el **18 de febrer**, a l'**Institut d'Estudis Vallencs** (Valls), i el **18 de març**, a l'**Ateneu Popular de Ponent** (Lleida).

PREMI TRIBUNA ATENEA

MARTA ROVIRA GUANYA EL PREMI TRIBUNA ATENEA 2022

La Federació d'Ateneus de Catalunya ha decidit atorgar el **Premi Tribuna Atenea** a la doctora en sociologia **Marta Rovira Martínez**, per la seva proposta de treball *El compromís dels ateneus amb el foment de la llengua catalana*.

El premi s'ha convocat per primera vegada enguany amb la finalitat de promoure i distingir la realització d'obres d'investigació i d'assaig de persones que destaquen per llur vàlua científica o acadèmica i que tracten temàtiques que incideixen en l'àmbit de l'associacionisme cultural ateneístic. En aquesta edició s'ha volgut distingir un treball inèdit sobre **Associacionisme i Llengua**, que reculli i exposi l'estat de la qüestió i els reptes de futur que té l'ateneisme en la defensa i promoció de la llengua catalana.

PROJECTES I ACTIVITATS

40È ANIVERSARI

2023: LA FEDERACIÓ D'ATENEUS CELEBRA 40 ANYS!

L'any 1983 es va fundar la Federació d'Ateneus de Catalunya al Centre de Lectura de Reus, en el marc del 3r Congrés d'Ateneus. Des de llavors, treballa per potenciar, facilitar i millorar la tasca de les entitats socioculturals catalanes. Al llarg d'aquests 40 anys, la FAC ha anat creixent, i de manera ininterrompuda, s'ha anat adaptant a les necessitats dels ateneus.

Aquest 2023 celebrem 40 anys i hem preparat diverses activitats per commemorar-ho. El programa d'activitats es pot trobar dins el calendari de taula que hem editat enguany i acompanya aquesta publicació. El pròxim 25 de març, el presentarem oficialment al Casino del Centre de l'Hospitalet de Llobregat, dins l'Assemblea General Ordinària de la FAC, en la qual també hi haurà eleccions a la junta directiva pel període 2023-2027. Us hi esperem!

COL·LABORACIONS

COL·LABOREM AMB EL PROJECTE ANY DEL PREMIAT DEL CONCA

El Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CONCA), ha impulsat l'Any del Premiat, un programa d'activitats que vol difondre l'obra dels Premis Nacionals de Cultura, i pretén interactuar amb entitats culturals, festivals i equipaments del país.

Per això, la pròxima primavera començarà un cicle als ateneus que presentarà una proposta especial vinculada a cadascun dels premiats, que aquest any són Núria Guiu, Jordi Casanovas, Rosa Fabregat, Càntut i PEN Català.

Entre les activitats que ja s'estan duent a terme dins l'Any del Premiat es troba una exposició que ja ha començat a girar per les biblioteques de Catalunya, i la producció del documental *Baula*, que mostra els cinc Premis Nacionals de Cultura 2022 a través de les connexions que s'estableixen entre la seva obra i accions, i es pot trobar a TV3 a la carta.

GRUP MOTOR

LA COMISSIÓ GRUP MOTOR DE LA FAC CONTINUA TREBALLANT

El 30 de novembre, el Grup Motor, la comissió de persones voluntàries d'ateneus federats en què s'informa sobre els projectes i es debaten les accions estratègiques de la FAC, es va reunir pel seguiment dels projectes proposats pel 2022 i per aportar noves idees pel 2023.

Pel 2023, es va sol·licitar que la programació del Cicle Gaudí sigui més actualitzada, ja que els ateneus es troben que programen pel·lícules que fa mesos que s'han estrenat a cinemes propers; que s'acceleri la creació de la plataforma de venda d'entrades comuna per a les entitats federades, i establir que la representació al Grup Motor sigui d'1 representant per cada una de les noves 8 delegacions.

Del 2022 es van valorar molt positivament les iniciatives proposades per la comissió, com els debats territorials, l'edició de la Guia pràctica contra les violències masclistes i el treball per una major oferta de subvencions en l'àmbit esportiu.

LA FAC RECOMANA

DES DE LA FAC US OFERIM UNA GRAN VARIETAT D'ACTIVITATS I SERVEIS PER DINAMITZAR, FACILITAR LA GESTIÓ I OMLIR DE CONTINGUT ELS VOSTRES ATENEUS. FEU UN COP D'ULL A AQUEST CATÀLEG I TROBAREU DIFERENTS PROPOSTES INTERESSANTS PER OFERIR, PROGRAMAR O UTILITZAR ALS VOSTRES ESPAIS!

Acull formacions de lleure i cultura al teu ateneu

L'Associació Catalana d'Empreses del Lleure, l'Educació i la Cultura (ACELEC) vol oferir, conjuntament amb la Federació d'Ateneus, **recursos i possibilitats a totes les entitats federades per organitzar formacions de tota mena**, tant per a juntes directives com per als seus associats o persones de l'entorn que hi tinguin interès.

Els **serveis** que s'ofereixen són:

- Programació estable de cursos a les instal·lacions dels ateneus.
- Realització de cursos subvencionats a la seu dels ateneus, sense cap cost per als socis i sòcies.
- Homologació d'aules per impartir formació subvencionada per la Generalitat, amb titulació oficial.
- Pagament de lloguer per l'ús de les aules dels ateneus.
- Assessorament a les entitats en lleure educatiu i projectes socioculturals.

A més, s'aplica un **10% de descompte** a:

- Tota l'oferta formativa de l'Escola EFA (Escola de Formació d'ACELEC).
- Cursos dissenyats a mida per a entitats adherides a la FAC.
- Les inscripcions individuals de tots els socis i sòcies d'entitats adherides a la FAC.

L'**Escola EFA** és una iniciativa de l'Associació Catalana d'Empreses del Lleure, l'Educació i la Cultura, la missió de la qual és atendre les necessitats formatives i de qualificació dels professionals del lleure educatiu i sociocultural, atents sempre a la demanda de servei ciutadà i a la realitat econòmica i social del país.

Si us interessen aquestes formacions, contactar amb la FAC a ateneus@ateneus.cat o al **93 268 81 30**.

Consulta les novetats al catàleg d'activitats de la FAC

Al llarg del darrer trimestre del 2022, s'han incorporat tres novetats al Catàleg d'activitats de la FAC:

Presentació del llibre *En Pep, el nen que somiava sardanes*

La Confederació Sardanista de Catalunya ha reeditat el llibre *En Pep, el nen que somiava sardanes*, de Montserrat Segura, emmarcat en el projecte per inscriure la sardana com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de l'UNESCO. La Confederació ofereix a les entitats federades a la FAC, de forma gratuïta, la presentació del llibre.

Per a sol·licitar l'activitat:
Héctor Colom: 699 001 982
suport@confsardanista.cat

Tertúlies amb l'escriptor i traductor Jordi Boixadós

Jordi Boixadós va escriure *Mentre la neu sigui blanca* sobre les preguntes que tothom es feia durant el confinament sobre cap on portàvem el món, el canvi climàtic, la fràgil sostenibilitat de l'entorn i la manca de contacte humà. Podeu programar una tertúlia literària per debatre amb ell els temes de què tracta el llibre.

Cost de tertúlia: GRATUÏT.
Sol·licitar a:
erovira@blauscomunicacio.cat

Teatre familiar: *La Tupinamburga i el món màgic de les plantes*

La companyia Lletres Màgiques presenta aquesta obra amb el follet Joan i la remeiera Tupinamburga que t'acompanyaran a descobrir el **món de les plantes remeieres**. Al llarg del camí trobareu nous amics que us ensenyaran les plantes que es troben a la muntanya, perquè s'utilitzen i alguns dels seus secrets.

Durada: 50 minuts
Cost: 950€ + desplaçament + IVA
Idioma: Català o castellà
Sol·licitar a:
Roser Serra: 608 78 72 99 o
lletresmagiques@gmail.com

LA FAC RECOMANA

Organitza una ruta *Camins d'Ateneus* a la teva entitat

Camins d'Ateneus és una iniciativa de la Federació que promou el coneixement de diferents poblacions mitjançant caminades per visitar els ateneus, antics espais culturals, entitats associatives culturals i llocs d'interès de la població relacionats amb aquests.

Com funciona?

- Un guia de l'ateneu organitzador condueix la ruta i acompanya al grup durant tot el recorregut, fent una explicació de cada lloc visitat.
- Per cada ruta de *Camins d'Ateneus* s'elabora una guia explicativa que es dona als participants, on s'explica el projecte i l'itinerari.
- En acabar, es proposa pagar una inscripció mínima i destinar els diners a una entitat social local.
- Qualsevol persona amb ganes de caminar pot apuntar-se a una ruta del projecte!

Per què organitzar una ruta *Camins d'Ateneus*?

- Donaràs a conèixer el teu ateneu i el seu entorn.
- Organitzaràs una activitat que fomenti el turisme de proximitat amb una proposta innovadora i sostenible.
- Gaudiràs d'una experiència lúdica i saludable.
- Col·laboraràs amb l'entitat social que triïs.

Des de la FAC, us posarem en contacte amb altres ateneïstes que han dut a terme rutes similars perquè us assessorin, us farem l'edició de la guia i us donarem suport amb la difusió de la ruta. Per organitzar un *Camins d'Ateneus*, poseu-vos en contacte amb ateneus@ateneus.cat.

VISITES I REUNIONS

DES DE LA FEDERACIÓ SEGUIM SUMANT I TEIXINT XARXES

Durant el darrer trimestre s'han realitzat **una trentena de visites a diferents entitats, federades i no federades**, per tal de continuar amb l'objectiu de la FAC de fer créixer i reforçar la xarxa ateneística del país. Des del mes d'octubre, **s'han sumat tres entitats més a la Federació**.

D'altra banda, també s'han dut a terme reunions amb l'administració pública i amb diferents figures de la societat civil per tal de seguir millorant la vida dels ateneus i de l'associacionisme català:

PRESENTACIÓ DEL NOU PLA ESTRATÈGIC DE LA CORPORACIÓ CATALANA DE MITJANS AUDIOVISUALS

La CCMA va presentar a inicis de desembre el seu nou Pla Estratègic, **una refundació i transformació de la dels canals de la corporació** amb l'objectiu final **d'enfortir la llengua, la cultura i la cohesió de la societat catalana** amb un servei públic audiovisual de qualitat i en català. **Pep Morella**, president de la Federació, va assistir a l'acte. Des de la FAC valorem positivament la iniciativa i creiem que hi podem aportar el nostre gra de sorra. Fa temps que busquem **millorar la presència del món ateneista en els mitjans de comunicació catalans**, tema que hem tractat en diverses ocasions amb la CCMA al llarg del 2022. De cara al futur, es continuarà treballant per una major col·laboració i presència.

REUNIÓ AMB LA CONSELLERA DE CULTURA PER L'ENTREGA DE L'ESTUDI TÈCNIC DELS EQUIPAMENTS DELS ATENEUS

El passat 11 de novembre, en el context de la visita de la consellera de Cultura, **Natàlia Garriga**, a diferents ateneus d'Horta, la Federació d'Ateneus va presentar l'**Estudi tècnic dels equipaments dels ateneus federats de Catalunya**. Un projecte coordinat per l'arquitecte tècnic de la FAC, **Edgar Malagón**, que constata que la suma aproximada **de diners necessaris per a reformar els equipaments ateneïstes de Catalunya és de 50 milions d'euros**. Una inversió gran, a vegades inassolible per les entitats, però necessària per conservar aquest patrimoni i la tasca de cultura d'arrel que s'hi realitza.

REUNIÓ AMB EL SECRETARI D'ESTAT DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA PER PARLAR DE L'ESPOLI ALS ATENEUS

La Federació va visitar Madrid el passat 6 d'octubre amb la voluntat de seguir treballant per **la justa aplicació de la nova llei de Memòria Democràtica**. Al matí, **Pep Morella**, president de la Federació d'Ateneus, va mantenir una reunió amb el Sr. **Fernando Martínez**, Secretari d'Estat de Memòria Democràtica, per parlar sobre el retorn dels béns espoliats pel franquisme i per aprofundir en l'aplicació de diversos aspectes de la mencionada llei de memòria. El Sr. **Martínez López** es va comprometre a gestionar el retorn als ateneus espoliats pel franquisme, prèvia realització d'un inventari a nivell nacional realitzat per l'Estat, i va destacar la importància de col·laborar estretament amb la Federació per identificar i recuperar els béns espoliats als ateneus.

A més, a la tarda, la FAC va visitar el **Casal Català de Madrid** i va participar a la xerrada **Els ateneus no oblidem**, que va tenir lloc al **Centre Cultural-Llibreria Blanquerna** i va comptar amb la participació de la delegada del Govern a Madrid, **Ester Capella**, i de **Pep Cruanyes**, jurista i historiador.

ATENEUS AL DETALL

2n CICLE MÚSICA I DRETS HUMANS A L'ORFEÓ LLEIDATÀ I L'ATENEU POPULAR DE PONENT

Del 2 al 24 de novembre, l'Orfeó Lleidatà, l'Ateneu Popular de Ponent i la Universitat de Lleida van dur a terme el 2n cicle *Música i Drets Humans*, que enguany va tractar temes com la **diversitat sexual i de gènere**, la **diversitat lingüística**, la **vulneració dels drets humans universals** i la **recuperació de la Memòria Democràtica**.

Música i Drets Humans és un **cicle d'audicions comentades** a càrrec de reconeguts músics i professionals del sector musical, que vol redescobrir alguns àlbums clàssics del rock i la música popular de tots els temps, tot reflexionant sobre la seva transcendència des de la perspectiva de la defensa dels drets humans. També, s'incorpora a cada sessió, una persona representant d'una entitat que promou aquests drets a la ciutat de Lleida i a un moderador per tal d'enriquir el debat sobre les cançons seleccionades.

EL CENTRE CATÒLIC DE MATARÓ REP UNA SUBVENCIÓ DEL CONSELL CATALÀ DE L'ESPORT

El Servei de Subvencions de la Federació d'Ateneus de Catalunya, ha pogut ajudar el Centre Catòlic de Mataró a aconseguir l'atorgament d'una **subvenció de 38.000€** per a les activitats de la seva secció esportiva Unió Esportiva de Mataró.

Això ha estat possible a través de la línia d'*Ajuts per a la realització de les activitats esportives i actes amb impacte significatiu en el conjunt del sistema esportiu a Catalunya o de rellevància social i històrica*, executats durant les temporades 2020-2021 i 2021-2022, i convocat pel **Consell Català de l'Esport de la Generalitat de Catalunya**.

De segur que aquest ajut reforçarà l'objectiu de l'entitat d'unir Esport i Educació en la formació integral de les seves persones associades.

L'ASSOCIACIÓ CULTURAL ESPLAI DE L'AMETLLA DE MEROLA A EL FORASTER

Aquesta temporada, el programa de TV3 *El Foraster*, presentat per **Quim Masferrer**, ha passat per l'**Ametlla de Merola**, on hi ha l'**Associació Cultural Esplai**. «És el poble en què m'he posat més nerviós abans de començar, perquè avui de públic tot sou actors, actrius, tots feu teatre, tots feu Pastorets,... vol dir que avui tinc un públic exigent!», deia al començament del programa el monologuista. L'entitat fa més de 140 anys que posa en escena *Els Pastorets*, amb la seva versió de *La Flor de Nadal* de Francesc A. Picas, en la qual actuen prop d'un centenar i mig de persones, i el programa ha estat una oportunitat per fer-ne un homenatge.

ATENEUS AL DETALL

CAN CARTRÓ RECUPERA L'EDIFICI ESPOLIAT

El Centre Cultural Recreatiu Can Cartró ha recuperat l'edifici espoliat gràcies a un procediment judicial d'usucapió que han dut a terme els Serveis Jurídics de la Federació d'Ateneus de Catalunya. L'usucapió és un mecanisme legal mitjançant el qual una persona pot esdevenir titular d'un bé o dret pel decurs del temps, per simple ocupació o utilització. Actualment, el temps de prescripció a Catalunya és de 20 anys.

El passat 8 de novembre es va celebrar el judici als jutjats de Vilafranca, després de tres anys de treball pel retorn dels béns espoliats. Tal com va explicar **Francesc Jové** al número 22 de la revista *ATENEUS* (juny 2020): «Fa un parell d'anys, a causa d'unes deficiències estructurals a l'edifici, que suposava una inversió important de diners, ens vam veure obligats a demanar un préstec a una entitat financera, amb l'aval de l'Ajuntament de Subirats. Tot anava bé, però en el moment de preparar la documentació per a l'operació vam tenir una gran sorpresa: el local no era nostre! El local anava a nom de l'Estat Espanyol, que l'havia expropiat a finals de la guerra, entre 1939-1940 per la Falange Española Tradicionalista y de las JONS».

ANIVERSARIS D'ENTITATS

El moviment ateneístic català té els seus orígens al segle XIX i tal és la força del teixit sociocultural d'aquest país, que molts d'aquells ateneus segueixen celebrant els aniversaris de la seva fundació. Hi ha exemples molt diversos a poblacions distribuïdes per arreu del territori, i és per això que volem dedicar aquest espai a tots ells.

CELEBREM EL 150È ANIVERSARI DE LA SOCIETAT CULTURAL LA VICENTINA

La **Societat Cultural La Vicentina** de Sant Vicenç dels Horts va celebrar el seu **150è aniversari** el passat 23 d'octubre. L'acte, que es va allargar durant tota la jornada i va tenir lloc al carrer Rafael Casanova, va comptar amb la participació dels **Timbalers Àngels Diabòlics**, dels **Geganterers, dels Grallers de Sant Vicenç dels Horts** i del grup de música vicentí **Supermirafiori**, així com amb un divertit recorregut històric per l'entitat de la mà dels joves del grup de teatre de l'ateneu.

La presentació de l'acte va anar a càrrec de **Joan Pastor**, president de la Societat Cultural la Vicentina, i el van acompanyar en els parlaments **Miguel Comino**, alcalde de la ciutat; **Isidre Bautista**, Regidor de Cultura de l'Ajuntament; i **Pilar Firmas**, vocal de la junta de la Federació d'Ateneus, que va assenyalar que feia «especial il·lusió venir a celebrar els vostres 150 anys, i podem dir amb orgull que sou una de les entitats més antigues que tenim a la Federació».

La presentació de l'acte va anar a càrrec de **Joan Pastor**, president de la Societat Cultural la Vicentina, i el van acompanyar en els parlaments **Miguel Comino**, alcalde de la ciutat; **Isidre Bautista**, Regidor de Cultura de l'Ajuntament; i **Pilar Firmas**, vocal de la junta de la Federació d'Ateneus, que va assenyalar que feia «especial il·lusió venir a celebrar els vostres 150 anys, i podem dir amb orgull que sou una de les entitats més antigues que tenim a la Federació».

L'AGRUPACIÓ CULTURAL FOLKLÒRICA BARCELONA CELEBRA EL SEU CENTENARI

El **25 d'octubre**, el pregó al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona va donar lloc a l'**inici del centenari de l'Agrupació Cultural Folklòrica Barcelona** (ACFB), una commemoració molt especial amb un conjunt d'actes i activitats adreçats tant als socis i amics de l'ACFB, com a entitats sardanistes i culturals del país.

La següent va ser el **Memorial Joaquim Serra especial Centenari**, que es va esdevenir al Teatre l'Aliança del Poblenou el 21 de novembre, un concert anual d'alta qualitat i referent del món sardanista, amb compositors, directors i intèrprets de primer nivell.

La celebració del centenari de l'ACFB seguirà el 2023 amb altres actes destacats com el **Gran Concert del Centenari al Palau de la Música Catalana**, el 27 de febrer, en el qual el compositor **Marc Timón** estrenarà una obra commemorativa; l'**Aplec de la Catedral**, el 10 de juny, i l'**acte institucional de Cloenda del Centenari**, al Saló Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya el mateix mes de juny.

ATENEUS EN XARXA

TANQUEM L'ANY SENT 185 ENTITATS FEDERADES

Aquest trimestre, s'han incorporat a la Federació d'Ateneus el **Casal d'Olesa**, l'**Ateneu Agrícola d'Almóster** i l'**Associació Ateneu Cultural Vall de Terri**. Amb elles ja sumem **185 ateneus federats!**

DEL PRIMER ENCONTRES ENTRE ATENEUS I CENTRES D'ESTUDIS SORGEIXEN TRES PROJECTES

El 24 de novembre va tenir lloc la **primera edició d'Encontres**, una iniciativa de la **Federació d'Ateneus de Catalunya**, la **Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana** i l'**Institut Ramon Muntaner**, que té l'objectiu d'esdevenir un **punt de trobada entre centres d'estudis i ateneus d'una mateixa zona geogràfica** amb la finalitat de reconèixer els projectes, característiques i activitats de cada entitat i posar en valor punts de connexió per establir sinergies. A més, serveixen per exposar el paper de les tres entitats convocants i les oportunitats que ofereixen.

El primer *encontre*, que es va celebrar al Baix Llobregat, acollits pel **Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat** i l'**Ateneu Santfeliuenc**, va resultar molt positiu. Es van evidenciar iniciatives conjuntes ja existents i es van identificar noves oportunitats de col·laboració: explorar una proposta de **projecte entorn del centenari de l'Obra del Cançoner Popular**, la invitació als ateneus a participar de la **Trobada d'Entitats del Baix Llobregat** que se celebrarà al març, i ser la base per un grup de treball per fer aportacions a la nova llei que s'està treballant des del Departament de Cultura sobre Drets Culturals.

Ben aviat, s'anunciarà la propera trobada d'aquesta iniciativa.

TORNA EL CICLE DE CULTURA POPULAR ALS ATENEUS

Entre el desembre de 2022 i el gener de 2023 s'ha dut a terme el **Cicle de Cultura Popular** als Ateneus de Barcelona.

La seva **cinquena edició** ha estat en un format més reduït, en què hi han participat quatre ateneus: el **Casal Catòlic de Sant Andreu**, els **Lluïsos d'Horta**, el **Reial Cercle Artístic** i el **Sants Teatre**.

Amb propostes de música de banda, amb la **Banda Simfònica de Roquetes**, i cant coral, per part del **Cor Drassanes** i el **Dyapason Cor de Cambra**, les associacions participants han pogut gaudir de concerts de Nadal, que han complementat la programació d'aquestes festes a la capital catalana. El cicle és un projecte de l'**Ajuntament de Barcelona** amb la col·laboració de la **Federació d'Ateneus de Catalunya**.

CAMINS D'ATENEUS: D'ESPLUGUES A SARRIÀ

El 23 d'octubre es va realitzar una nova ruta **Camins d'Ateneus**, que feia camí d'Esplugues a Sarrià.

La jornada va iniciar-se a l'ateneu **Espluga Viva**, on es va visitar les seves instal·lacions. D'allí, van anar pels carrers de la vila fins a l'altre ateneu federat que hi ha a Esplugues, l'**Avenç Centre Cultural**. La ruta va continuar passant pels edificis més emblemàtics del poble, fins que el grup va enfilar-se cap a la carretera de les aigües, tot resseguint uns camins i carretera antics amb unes vistes magnífiques del Baix Llobregat i Barcelona. El mirador dels Xiprers va ser l'espai triat per a esmorzar.

Després de la pausa, van seguir caminant fins a la bifurcació amb el camí a Sarrià, al final del qual hi ha la Torre dels Marquesos de Sentmenat i els seus jardins. Un cop a Sarrià, el grup va conèixer l'edifici del **Centre d'Acollida Assís**, l'entitat a la qual s'han destinat les aportacions d'aquest **Camins d'Ateneus**, un total de **100€**.

Passaren pel Parc Joan Raventós fins a arribar al **Centre Cultural de Sarrià**, on van visitar el teatre i la resta d'instal·lacions. La sortida va acabar amb un vermut al Centre.

Es pot consultar la guia de la ruta a www.ateneus.cat/camins-dateneus.

7 RAONS PER FORMAR PART DE LA JUNTA DIRECTIVA DE LA FAC

Durant l'**Assemblea General Ordinària** que celebrarem el **25 de març de 2023**, a la seu del **Casino del Centre de l'Hospitalet de Llobregat**, hi haurà **eleccions a la junta directiva de la FAC pel període 2023 – 2027**. Qualsevol persona sòcia d'una entitat federada, que compti amb l'aval d'aquesta, podrà **presentar la seva candidatura fins al 25 de febrer**.

És per això que us donem **7 raons per formar part de la junta directiva de la FAC**:

1. Perquè la gestió de la Federació d'Ateneus és **una qüestió de totes les entitats federades**.
2. Perquè et permetrà **treballar des de dins pel reconeixement i la promoció** de la tasca que fan les entitats culturals catalanes.
3. Perquè podràs **proposar nous projectes i idees** que fomentin el treball en xarxa i l'intercanvi d'experiències entre les associacions culturals.
4. Perquè ajudaràs a **millorar la gestió interna d'aquestes entitats**.
5. Perquè **defensaràs els drets de les entitats federades** i promouràs el model associatiu que proposen.
6. Perquè **aprendràs de la diversitat dels ateneus, d'altres maneres de fer i de les persones que en formen part**.
7. Perquè treballaràs voluntàriament per la cultura de base, i amb aquesta tasca **permetràs que molta gent d'arreu del territori català pugui seguir gaudint-ne**.

Més informació a www.ateneus.cat.

ELS PREMIS CIVISME 2022 RECONEIXEN LA TASCA DE LA FEDERACIÓ D'ATENEUS

La Federació d'Ateneus va rebre el 28 de novembre, un **accèssit al Premi de Civisme a la Virtut Civil i la Cohesió Social**, que ha convocat per primera vegada enguany el **Departament de Drets Socials**. El premi reconeix persones o organitzacions que destaquin per l'excel·lència de la seva tasca i trajectòria cívica i per actuacions que afavoreixen la cohesió social i de servei al país, sobretot dels col·lectius que són susceptibles de patir discriminacions.

El jurat ha concedit el guardó a la **Fundació Marianao** pel projecte **Marianao té cor**, i dos accèssits en aquesta categoria, una a la **Federació d'Ateneus de Catalunya** pel projecte **Els Ateneus som essencials**, i a l'altre al **Centre d'acollida Assís**, pel seu treball social.

En el decurs de l'acte, que es va celebrar al Born Centre de Cultura i Memòria, es van lliurar també el 40è Premi Serra i Moret, el 36è Premi Jaume Ciurana, el 27è Premi de Civisme als Mitjans de Comunicació i el 7è Premi Civisme a la Innovació.

ACTUALITAT

PUBLIQUEM DOS NOUS DOCUMENTS *LA INFORMACIÓ ÉS LA CLAU*

Des de la FAC, de manera periòdica publiquem **informes i resums sobre diferents temes d'actualitat que poden ser d'interès per les entitats**. Aquest darrer trimestre n'hem publicat dos: un sobre **riscos laborals als ateneus**, amb l'assessorament de SEBRA, que respon a preguntes sobre quina és l'obligació dels ateneus, així com els drets i els deures dels treballadors, d'una manera entenedora per a tothom, i un sobre **el joc del quinto i la quina**, elaborat pel Servei Jurídic de la FAC, perquè pugueu organitzar aquesta activitat en èpoques festives d'acord amb la normativa de la Generalitat de Catalunya.

Tots els documents *La informació és la clau* publicats a www.ateneus.cat/la-informacio-es-clau.

MÉS ATENEUS FEDERATS SÓN DECLARATS D'UTILITAT PÚBLICA

Aquesta tardor, l'**Orfeó Badaloní** ha estat declarat associació d'utilitat pública. Amb aquest, ja són **13 ateneus**, més la Federació d'Ateneus de Catalunya, les entitats que compten amb el reconeixement.

La **declaració d'utilitat pública** és el reconeixement administratiu que una associació està constituïda per assolir una finalitat d'interès general. Aquest reconeixement, comporta una sèrie d'obligacions, però també de drets, com el **gaudi de beneficis fiscals, econòmics, administratius i processals** d'acord amb el que estableixi la normativa en cada cas.

Des del **Servei Jurídic de la FAC** us ajudem a dur a terme l'anàlisi i gestió per a tramitar el reconeixement de la vostra entitat com a utilitat pública.

UN ANY FORMANT PART DEL PLA D'IMPULS DE DANSA

La **Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural** del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la **Fira Mediterrània de Manresa**, amb la complicitat i el suport de l'**Agrupament d'Esbarts Dansaires**, la **Federació d'Ateneus de Catalunya**, els festivals **Ésdansa** i **Dansàneu** i el **programa Mans** de Catalunya Ràdio, van engegar el 2020 el *Pla d'impuls a la dansa d'arrel*.

El Pla s'adreça a totes les **entitats de cultura popular** que treballen en l'àmbit de la **dansa d'arrel tradicional**, i amb una atenció especial als **esbarts i grups de dansa**, uns col·lectius que aporten una mirada a la tradició explicada mitjançant la dansa.

Per aquest motiu, durant el 2022, la Federació d'Ateneus va convocar una **línia específica dels ajuts Impulsa't** per a programar **espectacles d'esbarts als ateneus**. Finalment, es van dur a terme tres actuacions: el 8 d'octubre, a La Lliga de Capellades, a càrrec de l'Esbart Egarenc; el 16 d'octubre, als Lluïsos d'Horta, a càrrec de l'Esbart Sant Martí de Torrelles, i el 13 de novembre a El Coro de Sentmenat, a càrrec de l'Esbart Català De Dansaires.

A banda d'això, la **XTAC** va oferir l'espectacle **Arrel Rebel**, de l'Esbart Joaquim Ruyra de Blanes, en la programació coordinada, el qual es va programar 12 vegades.

LA FAC ENCARREGA UNA CONSULTORIA SOBRE ATENEUS I PREMSA DE PROXIMITAT

A mitjans del 2022, la Federació d'Ateneus va encarregar una **consultoria sobre ateneus i premsa de proximitat** a l'agència especialitzada **K de Comunicació**, que ha estat subvencionada per l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

La FAC ja ha rebut les conclusions i recomanacions de la consultoria, les quals seran útils per al **desenvolupament de nous serveis, accions i iniciatives** que ajudaran als ateneus amb la seva relació amb la premsa local i comarcal, així com amb la comunicació global de les entitats.

Entre alguns aspectes destacats, la consultoria ha posat en relleu el **desconeixement que hi ha sobre el funcionament dels mitjans de comunicació** per part dels ateneus; que **molt pocs ateneus tenen professionals com a responsables de comunicació**; que en la majoria de casos **no hi ha una relació fluïda entre els responsables de comunicació dels ateneus i els periodistes**, i que molts d'aquests darrers **desconeixen la realitat ateneïsta**.

Ateses aquestes circumstàncies i les propostes que l'empresa consultora ha plantejat, la Federació d'Ateneus treballarà per facilitar a les entitats fórmules per millorar les relacions entre ateneus i premsa de proximitat.

EL CERCLE DE CULTURA ORGANITZA UNA SÈRIE DE DEBATS SOBRE ASSOCIACIONISME

El darrer trimestre del 2022, la FAC ha fomentat i participat dels debats que ha organitzat el Cercle de Cultura sobre **associacionisme**. El dimecres 28 de setembre, es va dur a terme el debat *L'associacionisme cultural a Catalunya, avui* amb **Jordi Pardo**, president del Cercle de Cultura; **Pep Morella**, president de la FAC; **Gal·la Cortadellas**, economista i antropòloga social i cultural, i **Pep Montes**, periodista i gestor cultural. La periodista **Glòria Prunés** va ser la moderadora d'una taula rodona que va girar entorn de temes d'interès i actualitat del món cultural, tals com **l'espoli patrimonial als ateneus**, com aconseguir una **major implicació i participació per part dels més joves**, o com el món associatiu pot aportar un valor afegit en temes com els de la **participació ciutadana** o en la **integració cultural**.

D'altra banda, el Cercle de Cultura ha iniciat un nou **cicle de xerrades per diversos punts del territori català** sota el títol *Reptes i prioritats de l'associacionisme cultural*, que ja s'ha celebrat al **Casino de Vic** i a l'**Associació Cultural de Granollers**.

El **Cercle de Cultura** és una entitat de caràcter privat i associatiu, independent, amb voluntat de participar en la vida pública des de la pluralitat ideològica dels seus membres fundadors i futurs associats.

GUIES PRÀCTIQUES

CONSULTA LES GUIES PRÀCTIQUES DE FORMACIÓ EDITADES PER LA FAC

Al llarg dels darrers anys, la Federació d'Ateneus de Catalunya ha posat a l'abast de totes les entitats federades diverses guies pràctiques de formació, una iniciativa documental perquè els ateneus tinguin una eina útil, pràctica i de ràpida consulta que els serveixi de referent per poder superar les casuístiques amb les quals es troben durant la seva activitat habitual.

Amb la finalitat de complir l'objectiu de la Federació d'Ateneus d'oferir formació a les entitats federades d'acord amb les seves necessitats i reptes del dia a dia, la FAC impulsa diverses accions al llarg de l'any, una de les quals és **l'edició d'aquests llibrets, que inclouen exemples pràctics, gràfics i altres recursos visuals** perquè siguin entenedors i fàcils d'aplicar a cada entitat tenint en compte la diversitat d'associacions socioculturals federades.

Les guies s'elaboren amb la **col·laboració d'experts de les diverses matèries que es tracten**, a fi d'elaborar un material rigorós i professional.

A dia d'avui, **n'hem editat set i properament en reeditarem de la primera sobre la comunicació de la programació a l'ateneu**, amb un contingut més acurat i actualitzat. Les guies editades són:

1. **COMUNICACIÓ**
2. **L'ENVELLIMENT ACTIU ALS ATENEUS**
3. **COM REHABILITAR EL MEU ATENEU?**
4. **ACOLLIDA DEL SOCI A L'ATENEU**
5. **SOSTENIBILITAT AMBIENTAL ALS ATENEUS**
6. **SUBVENCIONS**
7. **VIOLÈNCIA MASCLISTA I LGTBIFÒBIA**

Els llibrets formatius **es poden descarregar gratuïtament de la web de la FAC** en format PDF, i les entitats que en vulguin un exemplar físic, el podran sol·licitar i recollir a la seu de la Federació.

Més informació a www.ateneus.cat/guies-practiques

